

„Můj názor je, že matematika jako maturitní předmět je vhodná pouze pro některé studijní obory. Samozřejmě, že ji budou potřebovat ti, kteří se vydají cestou technických oborů či přírodních věd. Já bych chtěla studovat skandinavistiku, takže si jen s obtížemi dovedu představit, k čemu by mi tak asi byly pokročilé znalosti matematiky.“

Septimánka Anne-Marie v rozhovoru pro Rodiče vítání [zpochybňuje schopnost poslanců rozhodnout o budoucnosti maturity](#). Není totiž stále jasné, co bude povinnou součástí.

Krátce

- **Ministr školství Plaga nemá jistou podporu svých dvou klíčových zákonů. Přesto je dostal přes 1. čtení.** Sněmovní školských výbor [dostal k projednání novelu školského zákona](#) (HN), jež má zachovat volitelnost mezi matematikou a cizím jazykem ve společné části maturitní zkoušky. Podle Boba Kartouse jde o nutnost, neboť [nedošlo k naplnění slibů na zlepšení přípravy maturantů v matematice](#) (A2Iarm): „Neexistují žádná věrohodná data, která by takový trend potvrzovala, stejně jako neexistují žádná věrohodná data, že státní maturita během své existence nějak přispěla ke zvýšení kvality vzdělávání.“ K zákonu o pedagogických pracovnících, který upravuje podmínky pro zaměstnání učitelů-nepedagogů, se poslanci v 2. čtení mají vrátit až příští měsíc. Jak [maturitě ze tří předmětů a jejím důsledkům](#), tak analýze [diskuse nad uvolněním požadavků pro nové učitele](#) jsme se věnovali v předchozích bEDUinech.
- **Novela inkluze? Přiškrtila nás, říká ředitel školy. Ve třídách je méně pedagogů.** Plošné snížení počtu pedagogických pracovníků ve třídách [hodnotí negativně především ti ředitelé](#), kteří se snaží o efektivní zavádění společného vzdělávání ve školách. „V běžné třídě máme děti se speciálními vzdělávacími potřebami i děti nadané a jednoho žáka s tzv. čtvrtým stupněm podpory, proto jsme mohli využívat čtyři pedagogické pracovníky, což však od ledna už nelze,“ uvedl Jiří Vymětal, ředitel Základní školy Svatoplukova v Olomouci. Asistent pedagoga totiž nově není k dispozici jednomu dítěti, ale má pomáhat všem žákům zařazeným v kolonce „speciální vzdělávací potřeby“ (SVP). Nové „inkluzivní“ vyhlášení, která zavedla také jednodruhovou speciálních škol nebo změny v individuálních vzdělávacích plánech, jsme se [věnovali v loňském bEDUinu](#).
- **Ivana Málková: Znamky jsou nástrojem moci a strachu.** „Málokdo si uvědomuje, že většina dětí nemá dispozice splnit zadání na výbornou. Takové děti pak denně zažívají neúspěch a bezmoc. Ať se snaží jakkoliv, známka to nezachytí a neocení. Postupně to vede k nezájmu, frustraci a rezignaci,“ [píše autorka ve svém blogu](#) (Aktualne.cz). Málková kritizuje, že známky dostávají děti i za předměty, které si nevybraly, a přesto se je musely učit. Děti mají vnitřní motivaci, která stanovuje vlastní cíle ve vzdělávání. „Dospělí by měli jejich sebekritiku korigovat a vést je k tomu, aby místo srovnávání se s druhými zaměřili pozornost na dílčí změny ve vlastním procesu, uměli pojmenovat, čemu nerozumí a dokázali si informace zjistit,“ doporučuje Málková.
- **Úspěšní nechybují méně, jen lépe s chybou pracují, ukazuje průzkum. Mnoho českých učitelů se ale chyb bojí.** [Rodiče bolí, když jejich dítě chodí ze školy s pocitem neúspěchu](#) (Rodiče vítání), protože učitel pouze zaznamenává jeho chyby, ale konstruktivně s nimi nepracuje. Práci s chybou vyhodnocuje jako extrémně důležitý komponent správného učení i Česká školní inspekce. „Ve vzdělávacích kruzích se o významu práce s chybou mluví, ale řekla bych, že zatím spíš jen mluví,“ říká učitelka a lektorka Petra Dočkalová, která na toto téma vede semináře. „Mnoho učitelů již prošlo školením, ale často vidím, že práce s chybou je pro ně to, jak to dělali vždycky. Chyby najít, spočítat a oznámkovat. Aniž by se zajímali o to, proč dítě chybu dělá.“
- **Nominujte inspirativního učitele na cenu Global Teacher Prize CR 2020.** Ocenění sleduje odbornost pedagogů, individuální přístup k žákům, vytváření a používání inovativních učebních metod a zapojení učitelů do mimoškolních aktivit a odborné komunity. [Nominace jsou otevřeny do 28. února](#).

V souvislostech

AUDIT VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU 2019: TESTOVAT MATURITOU KLÍČOVÉ KOMPETENCE, VALORIZOVAT PLATY UČITELŮ, POSKYTOVAT PORADENSTVÍ VE ŠKOLÁCH, ZAVÉST STŘEDNÍ ČLÁNEK

Ministerstvo školství v roce 2020 bude pracovat s rozpočtem 224 miliard korun. [Rozdělí peníze školám spravedlivě a efektivně?](#) Čeští žáci dosáhli průměrného skóre 490 bodů ve čtení v mezinárodních testech PISA. [Znamená to, že dobře vyučujeme?](#) Nový předpis omezuje počet pedagogických pracovníků ve třídách. [Jde o účelnou úsporu, nebo krok vedle?](#) EDUin nabízí jasné odpovědi.

Minulý týden jsme zveřejnili Audit vzdělávacího systému 2019, který dává důležitá témata ve vzdělávání do kontextu. Ve třech kapitolách jsme pokryli události z minulého roku, predikci debat v letošním roce a zhodnotili jsme stav českého vzdělávacího systému prostřednictvím SWOT analýzy. Poprvé od roku 2014 zveřejňujeme Audit v přehledné formě [na samostatném webu](#) (audit.eduin.cz).

Loňský rok patřil diskusím a rozhodnutím o učitelích a jejich platech, kvalifikaci a dalším vzdělávání. [Vláda Andreje Babiše původně slíbila](#) (audit.eduin.cz), že v roce 2020 učitelům zvedne platy o 15 procent, ale posléze objem snížil na deset procent. Učitelé ale překvapivě nestávkovovaly proti snížení na deset procent, nýbrž o konkrétním dělení do tarifů a nadtarifů. Zřejmě nesrozumitelné zacílení stávkvy vyvolalo rozpaky u veřejnosti a médií, to bylo potvrzeno relativně nízkou účastí pedagogů na stávce (např. ve srovnání se stávkou polských učitelů na jaře 2019, které se zúčastnila drtivá většina pedagogů).

Vedle platů se v loňském roce diskutovalo také o učitelském podstavu, na který poukázala [analýza MŠMT](#) (MŠMT). Ten nezřídka vede k přijímání „na výjimku“, tedy zaměstnávání učitelů, kteří nemají požadované pedagogické vzdělání, protože se do konkurzů nepřihlásili jiní uchazeči. Lze předpokládat, že tento trend (vzhledem ke stárnutí učitelské populace) poroste, [ministerstvo školství předložilo novelu zákona o pedagogických pracovnících](#) (audit.eduin.cz), stanovuje požadavek na magisterské vzdělání pro učitele všeobecně-vzdělávacích předmětů na 2. stupni ZŠ a na SŠ. Mezi odbornou veřejností nepanuje shoda ani na tom, zda pedagogické studium dostatečně připravuje učitele na jejich profesi v konfrontaci s rychlými změnami na poli technologií, jež následně proměňují sociální, kulturní i ekonomickou realitu života. Problematická je skutečnost, že novela přenechává na rozdíl od standardní pregraduální přípravy možnost změn v obsahu a designu přípravy budoucích učitelů zcela v rukou jednotlivých fakult VŠ, jež tyto programy nabízejí.

Ve SWOT analýze vzdělávacího systému výrazně převládá část Slabiny nad ostatními složkami. Jako nedostatečné jsme zhodnotili mimo jiné [financování, nejasný plán proměny SŠ oborové struktury vzhledem ke změnám na trhu práce, nedostatečnou evidence-based policy a absenci ověřování efektů zavedených změn, rezignaci na větší proměnu VŠ oborů, v nichž se vzdělávají učitelé nebo navzájem velmi odlišné krajské koncepce rozvoje školství](#). Většina zmíněného přispívá k nerovnostem ve vzdělávání, ať už na úrovni struktury vzdělávací soustavy (proměnlivé počty typů SŠ napříč kraji; selektivita), učitelů (různé vzdělání / připravení učitelé na výuku heterogenních kolektivů dětí), žáků (nespravedlivý přístup k SŠ / VŠ vzdělání) nebo rodičů jako daňových poplatníků (legislativní změny např. v maturitách tvoří zbytečné náklady, [zbytečný vývoj systému pro sledování dalšího vzdělávání učitelů](#)).

Rok 2020 bude zásadní vzhledem k [přípravě Strategie vzdělávací politiky 2030+](#). Nezávislá expertní komise v loňském „nultém“ roce nabídla řadu řešení, která mohou vést ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávací soustavy. Cíl posílit [účasť dětí především s nižším socioekonomickým statusem na předškolním vzdělávání](#) je jistě přínosem, podobně jako návrhy na proměnu systému tak, aby snižoval diferenciaci a segregaci žáků. Na úrovni středního a vysokého školství pak expertní dokument zveřejněný na konci roku 2019 otevírá cestu k [proměně samotných škol na instituce celoživotního učení](#) poskytující vzdělávání po celou dobu profesní dráhy jednotlivce. Hlavní otázkou je ale politická vůle Strategii naplňovat a dostatečné personální kapacity, bez nichž realizace Strategie 2030 nebude možná. Protože [sloučení přímo řízených organizací pro expertní řešení otázek školství – NÚV a NIDV – se neobešlo bez problémů](#), je otázkou, zda se nástupnická organizace dokáže zhostit těžkých úkolů.

Právě nástupnická organizace, Národní pedagogický institut, má za úkol po letech odkladů dotáhnout do konce [změnu kurikula neboli rámcových vzdělávacích programů](#). Nyní lze vidět jejich důraz na učivo a očekávané výstupy, do nichž se ale nijak nepropisují klíčové kompetence. Jinými slovy, zatímco očekávaným výstupem u žáků např. je, že umí řešit lineární rovnice, už se nijak v kurikulu neobjevuje, jak toho může učitel dosáhnout. Jedna cesta je stále počítání úloh, jiná kombinace didaktických metod, které úlohy obsahují, ale také akcentují čtenářskou gramotnost, spolupráci nebo schopnost aplikovat nabyté znalosti v jiných předmětech a situacích. Důležitých otázek je ještě spousta. Inkluze, střední článek řízení, mimoškolní vzdělávání nebo krajské volby. [Přečtěte si je online](#).

Štěpán Kment, analytik EDUin

Akce tohoto a příštího týdne (výběr z EDUKalendáře)

Filantropický program pro mladé Dobro-druzi nabízí podporu benefičním akcím pro žáky ZŠ, SŠ i VŠ. 13. 2., 14.00, Kulatý stůl SKAV a EDUin, Nakolik dnešní maturita odpovídá cílům vzdělávání?

POMOZTE NÁM JAKO DÁRCE:

Každý dar umíme efektivně použít a proměnit ho v užitečnou informaci. Týden co týden připravujeme Beduin, píšeme a mluvíme o vzdělávání s cílem proměnit ho k lepšímu. Abychom v tom mohli pokračovat i nadále, potřebujeme Vaši podporu.

DAROVAT